

การออกแบบหนังสือสื่อการเรียนรู้ เรื่องสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ในประเทศไทยสำหรับเด็กประถม
GRAPHIC DESIGN FOR INTERACTIVE BOOK ABOUT ENDANGER ANIMAL
IN THAILAND FOR CHILDREN

นางสาว ยศวรรณ ศรีสุวรรณค์

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศศิลป์ ภาควิชานิตศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2562

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบหนังสือสื่อการเรียนรู้ เรื่องสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ในไทยสำหรับเด็กประถม
GRAPHIC DESIGN FOR INTERACTIVE BOOK ABOUT ENDANGER ANIMAL IN THAILAND
FOR CHILDREN

นางสาวยศวรณ ศรีสุวรรณ
Ms. YOSWAN SRISAWAN

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ *ผู้ทรงคุณวุฒิ* วันที่ *๒๑ มี.ค. ๖๓*
(อาจารย์พี่พงศ์ พงษ์ประภาพันธ์)

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การออกแบบหนังสือสื่อการเรียนรู้ เรื่องสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ในไทยสำหรับเด็กประถม
	GRAPHIC DESIGN FOR INTERACTIVE BOOK ABOUT ENDANGER ANIMAL IN THAILAND FOR CHILDREN
ชื่อ	นางสาวศวรรณ ศรีสุวรรณค์
สาขาวิชา	นิเทศศิลป์
ภาควิชา	นิเทศศิลป์
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์พีรพงศ์ พงษ์ประภาพันธ์

บทคัดย่อ

สัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ คือชนิดสัตว์ที่มีจำนวนในการดำรงเผ่าพันธุ์เหลือน้อย และยากต่อการขยายพันธุ์ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ในประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้ควบคุมพันธุ์สัตว์เหล่านี้อยู่ โดยบางจำพวกจะถูกจัดเข้ารายชื่อสัตว์สงวนเพื่อใช้อำนาจกฎหมายในการปกป้องคุ้มครองได้แน่นอนมากขึ้น การให้ความสำคัญกับสัตว์เหล่านี้ถือเป็นรากฐานที่ดีต่อการเริ่มต้นอนุรักษ์โดยเหล่ามนุษย์ หากเด็ก ๆ สามารถเรียนรู้และจดจำรูปลักษณ์ หรือชนิดพันธุ์ของสัตว์เหล่านี้ได้ก็จะช่วยเพิ่มระดับความสำคัญให้กับสัตว์เหล่านี้ได้มากยิ่งขึ้น

การออกแบบหนังสือเด็ก จึงเป็นการเพิ่มความสนใจให้กับเด็ก ๆ สามารถสอดแทรกความรู้ผ่านความสนุกสนาน โดยการออกแบบผลงานชิ้นนี้เป็นการออกแบบหนังสือเด็กแบบเชิงโต้ตอบ (Interactive book) เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรู้ของเด็ก ๆ โดยใช้ขั้นตอนของเทคนิค กระดาษในการเพิ่มลูกเล่นให้กับเนื้อเรื่อง การจัดทำตัวหนังสือนั้นมีหลายขั้นตอน อาทิเช่น การศึกษาหาข้อมูล การคิดโครงเรื่อง การดำเนินเรื่องพร้อมทั้งเทคนิคกระดาษในแต่ละจุด ตัวเรื่องดำเนินผ่านตัวละครออกแบบให้เป็นแนวการ์ตูนเพื่อตอบสนองกับผู้อ่านได้อย่างเป็นมิตรมากขึ้น ผ่านการเล่าเนื้อหาท่าทางสีหน้าคล้ายมนุษย์ โดยส่วนรวมแล้วต้องคำนึงถึงผู้อ่านที่เป็นวัยเด็กว่าสิ่งเหล่านี้จะสามารถทำให้เขาซึมซับและสนุกสนานต่อไปได้หรือไม่

ข้าพเจ้าได้เลือกสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์มาสามชนิดสำหรับการทำหนังสือชุดการเรียนรู้ชุดนี้ โดยได้ออกแบบรูปเล่มทั้งหมดทั้งในด้านของเนื้อหา ตัวละคร ภาพประกอบ การจัดวาง เทคนิค โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้ความรู้พร้อมทั้งเพลิดเพลินไปกับสิ่งที่อยู่ในเล่มนี้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปินพณิชย์ขึ้นนี้ถูกเริ่มต้นขึ้นมาด้วยตัวข้าพเจ้าเอง แต่จะผ่านพ้นจนจบไปไม่ได้หากขาดกำลังใจและการเยียวยาจิตใจต่าง ๆ ตลอดหลายเดือนที่ผ่านมา การทำศิลปินพณิชย์ขึ้นนี้ก็เหมือนกับการต่อสู้ด้วยตัวเอง เป็นการต่อสู้อันแสนยาวนานที่หากขาดแรงสนับสนุนก็อาจจะไม่ถึง ณ จุดนี้ก็เป็นได้

บุคคลแรกที่ขาดไปไม่ได้ในการสนับสนุนเส้นทางการเรียนและดำเนินชีวิตมาตลอดคือครอบครัวของข้าพเจ้าเอง โดยเฉพาะบิดามารดาที่คอยให้กำลังใจ ถามเฝ้าอยู่เสมอแม้ไม่ได้เข้าใจในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังร่ำเรียนอยู่นัก ขอขอบคุณคุณพ่อที่ขับรถช่วยหาร้านอาหารพืชมื้อให้แทบจะทั่วทั้งเมือง ขอขอบคุณคุณแม่ที่หาผ้าอ้อมมาประคบมือให้ในวันที่คลีกเม้าส์จนปวดมือและให้ทุนสนับสนุนเสมอ ขอขอบคุณน้ำน้อยที่คอยทำอาหารอร่อย ๆ ให้ทานอยู่เสมอรวมถึงงานบ้านต่าง ๆ ที่ทำให้ข้าพเจ้ามีเวลาในการมาทำศิลปินพณิชย์ได้อย่างไร้ข้อกังวล ขอขอบคุณเหล่าสุนัขสี่ตัวเลี้ยงที่คอยเป็นที่เยียวยาจิตใจ ขอขอบคุณพี่น้องที่ไม่ว่ารู้เรื่องราวอะไรหรือไม่แต่ก็คิดว่าคงเอาใจช่วยอยู่บ้างกับคนที่นอนเข้าไปกับโปรเจกต์นี้อยู่หลายวัน

บุคคลที่สองที่คอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอคงไม่พ้นเหล่าเพื่อนฝูงรุ่นน้องทั้งที่ผู้ที่ประสบสิ่งเดียวกันและผู้ที่อยู่ห่างกันแต่ก็ยังคอยให้กำลังใจเสมอ ขอขอบคุณ สุชานรี จิตรุ่งสาคร, รมิตา ภาพสุนทร, วรัญธร พงษ์ประดิษฐ์ และเหล่าเพื่อน ๆ นิเทศศิลป์มาก 34 ผู้ที่คอยต่อสู้ไปด้วยกันตลอด 4 ปีจบจนโปรเจกต์สุดท้าย ขอขอบคุณ อัยรัตน์ โอธุกรธรรม, ธนารีย์ รัตนฉายา, ธนัญญา ทองสุทธิ, ญาณิภา เวศวิฑูรย์ และเหล่าเพื่อน ๆ นอกคณะที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจกับมนุษย์ปี 4 คนนี้เสมอมา

บุคคลต่อมาที่เป็นกำลังใจสูงสุดในการต่อสู้กับโปรเจกต์ เหล่าบุคคลที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าพเจ้า คิมคิบอม, คิมจงฮยอน, ลีจินกิ, ลีแทมิน, เขวมินโฮ แห่งวง SHINee คิมมินชอก และวง EXO รวมถึงศิลปินทุกท่านที่ผ่านตาเข้ามาเป็นแรงใจ และเหล่าตัวละครผู้เป็นแรงบันดาลใจในความพยายามให้กับข้าพเจ้า ฮินาตะ โฮวโย, คาเงยามะ โทบิโอะ, ซาวามูระ เอย์จุน เหล่าตัวละครจากเรื่องไฮคิวและเอซอออฟไทมอนด์ ขอขอบคุณสำหรับความพยายามอันยิ่งใหญ่ที่เป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้าเสมอ

ศิลปินพณิชย์ขึ้นนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้เลยหากขาดเหล่าคณาจารย์ทั้งหมดที่คอยช่วยผลักดันเหล่านักศึกษามาตลอด 4 ปี ขอขอบคุณครูหนึ่งผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือในการทำศิลปินพณิชย์ขึ้นนี้ ขอขอบคุณครูแดงที่คอยพูดคุยเสนอไอเดียต่อยอดมาให้เสมอ ขอขอบคุณครูนิติ ครูอ้น และครูภาควิชานิเทศศิลป์ทุกท่านที่คอยใส่ใจนักศึกษามาเสมอ รวมถึงพี่ซัด ร้านพิมพ์งานคุณภาพและร้านวันจันทร์ ที่คอยช่วยเหลือชิ้นงานขึ้นนี้จนถึงนาทีสุดท้าย

และสุดท้าย ขอขอบคุณตัวข้าพเจ้าเอง ที่ต่อสู้มาจนถึงตรงนี้ได้ ขอขอบคุณที่ไม่ยอมแพ้แล้วเดินไปดรอบ ผ่านช่วงเวลาที่พึ่งพาใครไม่ได้มาอย่างหนักหน่วง ผ่านช่วงเวลาที่ต้องอยู่กับตัวเองตลอดเวลา ขอขอบคุณมาก ๆ ที่เดินทางได้มาถึงอีก 1 ความสำเร็จในชีวิตนี้

ยศวรรณ ศรีสวรรค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	2
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	2
1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
2 สัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์.....	4
2.1 ความเป็นมา.....	4
2.2 สมเสร็จมลายู.....	5
2.3 นกชนหิน.....	6
2.4 เต่ามะเฟือง.....	7
3 การออกแบบหนังสือเด็ก.....	8
3.1 ความหมายของหนังสือเด็ก.....	8
3.2 ความหมายของหนังสือภาพ.....	8
3.3 หนังสือเด็กเชิงโต้ตอบ.....	8
3.4 ส่วนประกอบของหนังสือ.....	8
3.5 การออกแบบตัวละคร.....	9
3.6 หลักการออกแบบหนังสือเด็ก.....	9
3.7 ขั้นตอนการทำหนังสือเด็ก.....	10
3.8 เทคนิคกระดาษสำหรับหนังสือเชิงโต้ตอบ.....	11
4 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น.....	13
4.1 หนังสือเด็กชุดสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ในไทย.....	13
4.2 กลุ่มเป้าหมาย.....	13
4.3 การสำรวจตัวอย่างหนังสือเด็ก.....	14
4.4 แนวทางการทำภาพประกอบ.....	16

บทที่	หน้า
5 การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง.....	20
5.1 การออกแบบตัวละคร.....	20
5.2 การวางโครงเรื่อง.....	22
5.3 การออกแบบหน้าปก.....	25
5.4 ตัวอักษร.....	29
5.5 การออกทำดัมมี่.....	30
5.6 ภาพประกอบภายในเล่ม.....	31
6 ผลงานสำเร็จ.....	35
6.1 สมเสร็จกำลังจะหายไป.....	38
6.2 นกชนหินกำลังจะหายไป.....	38
6.3 เต่ามะเฟืองกำลังจะหายไป.....	40
7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	42
บรรณานุกรม.....	43
ประวัติผู้วิจัย.....	44

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	สมเสร็จมลายู	5
2.2	นกชนหิน.....	6
2.3	เต่ามะเฟือง	7
3.1	เทคนิคกระดาดเคลื่อน	11
3.2	เทคนิคกระดาดหมุน.....	12
4.1	ตารางสำรวจ.....	13
4.2	ตัวอย่างหนังสือ 1.....	14
4.3	ตัวอย่างหนังสือ 2.....	14
4.4	ตัวอย่างหนังสือ 3.....	15
4.5	ตัวอย่างหนังสือ 4.....	15
4.6	ตัวอย่างหนังสือ 5.....	16
4.7	แบบทับเส้น 1.....	16
4.8	แบบทับเส้น 2.....	16
4.9	แบบตัดเส้นดินสอ 1.....	17
4.10	แบบตัดเส้นดินสอ 2.....	18
4.11	แบบตัดเส้นปากกา 1.....	18
4.12	แบบตัดเส้นปากกา 2.....	19
5.1	แบบร่างตัวละคร (1).....	20
5.2	แบบร่างตัวละคร (2).....	21
5.3	สตอรี่บอร์ดโดยรวม.....	22
5.4	แบบร่างภาพและเนื้อหา (1).....	22
5.5	แบบร่างภาพและเนื้อหา (2).....	23
5.6	แบบร่างภาพงานจริง.....	24
5.7	แบบโลโก้ชื่อหนังสือ.....	25
5.8	ภาพร่างแบบรวมปกทั้งหมด.....	26
5.9	ภาพร่างแบบสี.....	26
5.10	ภาพปกเต็ม.....	27
5.11	ภาพปกแบบจัดวาง layout.....	28
5.12	Headline font.....	29
5.13	Text font.....	29
5.14	ดัมมี่.....	30
5.15	ภาพประกอบเล่มสมเสร็จ.....	31

5.16	ภาพประกอบเล่นนกชนหิน.....	32
5.17	ภาพประกอบเล่นเต่ามะเฟือง.....	33
5.18	ภาพประกอบเกมท้ายเล่น.....	34
6.1	ภาพรวมผลงาน.....	35
6.2	รูปเล่มสมบูรณ์.....	35
6.3	รูปเล่มนกชนหิน.....	38
6.4	รูปเล่มเต่ามะเฟือง.....	40

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ในวัยเด็กที่เรา กำลังเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ บนโลกใบนี้นั้น ต้องอาศัยความจำและการทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น ๆ สัตว์ก็เป็นหนึ่งในสิ่งมีชีวิตที่ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด จึงไม่แปลกที่เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ และรู้จักกับสัตว์ชนิดต่าง ๆ สัตว์นั้นก็หลากหลายชนิด แบ่งตามประเภทต่าง ๆ และเรามักจะเริ่มเรียนรู้จากชนิดสัตว์ใกล้ตัวก่อนเนื่องจากสังเกตได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็น สุนัข แมว นก หนู ปลา และอื่น ๆ อีกมากมายที่เป็นสัตว์ที่พบเห็นได้ง่าย แต่ก็ยังมีสัตว์อีกหลายชนิดเช่นกันที่ยากจะพบเห็นและรู้จัก เนื่องจากสัตว์เหล่านี้มีจำนวนบนโลกที่ลดลงไปเรื่อย ๆ ทั้งจากการล่าของมนุษย์ หรือการสืบพันธุ์ที่ลดลงจากปัญหาสภาพแวดล้อม จึงนิยามสัตว์เหล่านี้ว่าเป็นสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ ซึ่งในไทยก็ได้มีกฎหมายออกมาคุ้มครองสัตว์เหล่านี้ ทั้งการห้ามล่าหรือค้าขาย หรือคุ้มครองจนกระทั่งซากของมัน

ด้วยความที่จำนวนเหลือน้อยและไม่เป็นที่แพร่หลาย สัตว์บางชนิดแทบจะไม่เคยเป็นที่รู้จัก หรือเคยได้ยินเลยก็เป็นได้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงอยากยกระดับการให้ความสำคัญกับสัตว์เหล่านี้ โดยเฉพาะกับเด็ก ๆ ที่อาจจะยังไม่รู้จักหน้าตาของสัตว์อย่างกว้างขวางนัก ให้ได้เรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการมีอยู่ของสัตว์เหล่านี้ เป็นแรงกระตุ้นให้หลาย ๆ คนให้ความสำคัญกับประเด็นเหล่านี้กันมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1. ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย และเรียบเรียงข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ
- 1.2.2. ศึกษาการออกแบบคาแรคเตอร์ของตัวสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทยเพื่อดึงดูดเด่นและลักษณะสำคัญของสัตว์ออกมาให้มีภาพจำได้มากขึ้น
- 1.2.3. ศึกษาการออกแบบสื่อการเรียนรู้และการจัดวางรูปแบบ
- 1.2.4. เพื่อเป็นความรู้ให้กับเด็ก ๆ และตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ สามารถจำชื่อรูปร่าง และลักษณะของสัตว์เหล่านี้ได้ผ่านตัวละครที่ออกแบบมา

1.3 ขอบเขตของโครงการ

- 1.3.1. ชื่อหัวหนังสือ
- 1.3.2. ตัวหนังสือ
 - 1.) แนะนำและบอกเล่าเนื้อหาเกี่ยวกับชนิดสัตว์ที่เลือกมา
 - 2.) การเล่าเนื้อหาเชิงโต้ตอบ (Interactive) โดยมีจุดเรียนรู้ให้ได้ลองเล่นได้
 - 3.) เกมตอบคำถามท้ายเล่ม

1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

- 1.4.1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล
 - 1.) สืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
 - 2.) การสัมภาษณ์และรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมาย
 - 3.) หาตัวอย่างหนังสือเด็กเพื่อนำมาเป็นแบบสำหรับรูปแบบ
- 1.4.2. วิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูล
 - 1.) เรียบเรียงเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในหนังสือภาพ
 - 2.) คิดเนื้อหาของหนังสือต่อเล่ม
 - 3.) วางรูปแบบการเล่นในหนังสือแต่ละหน้า
 - 4.) วางแนวทางของภาพประกอบและตัวละคร
- 1.4.3. ออกแบบและพัฒนาผลงาน
 - 1.) การออกแบบตัวละครจากสัตว์ที่เลือก
 - 2.) การวาดภาพประกอบตามเนื้อเรื่อง
 - 3.) การจัดวางในหน้ากระดาษ
 - 4.) ออกแบบโลโก้ชื่อเรื่องสำหรับหน้าปก

5.) พัฒนาและปรับปรุงเทคนิคกระดาษในแต่ละหน้า

1.4.4. การผลิตผลงาน

- 1.) การผลิตเล่มต่อมาเพื่อไว้ใช้เป็นแบบ
- 2.) การพิมพ์
- 3.) ตัดและนำมาประกอบเป็นหนังสือ

บทที่ 2

สัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์

2.1 ความเป็นมา

ในโลกปัจจุบัน สัตว์หลายสายพันธุ์กำลังถูกคุกคามในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะทั้งจากสภาพแวดล้อม อาหารการกิน หรือแม้กระทั่งการคุกคามจากมนุษย์ที่เป็นตัวแปรสำคัญของการสูญพันธุ์ของสัตว์หลาย ๆ ชนิดในยุคหลังนี้ มีรายงานประเมินว่าสิ่งมีชีวิตจากทั่วโลกกำลังเสี่ยงสูญพันธุ์ และความหลากหลายของชนิดสายพันธุ์กำลังลดน้อยลง แม้การสูญพันธุ์ของสัตว์จะไม่ใช่อะไรใหม่ แต่ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาอัตราการสูญพันธุ์ของสัตว์ก็ยังคงสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน พื้นที่ประเทศไทยก็เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่มีสัตว์มากมายหลายชนิด รวมถึงสัตว์บางชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ด้วยเช่นกัน โดยมีกฎหมายคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าสงวน โดยปัจจุบันตามพระราชบัญญัติฉบับเดิมและตราพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้มีรายชื่อสัตว์สงวนทั้งหมด 19 ชนิด โดยเพิ่มมาใหม่ 4 ชนิดจากที่ไม่ได้เพิ่มมานานหลายปี โดยการมีกฎหมายเข้ามาควบคุมนั้นจะช่วยให้สัตว์เหล่านี้ถูกล่าได้น้อยลง

ไซเตส (CITES) เป็นคำย่อของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) ที่ได้ถูกยกร่างขึ้นในการประชุมสหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ หรือ IUCN ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา มีผู้เข้าร่วมประชุม 88 ประเทศ และมีผู้ลงนามรับรองอนุสัญญาฉบับนี้ทันที 21 ประเทศ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2516 เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า อนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) ประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วย แต่มาลงนามรับรองอนุสัญญาในปี 2581 และให้สัตยาบันในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2526 นับเป็นสมาชิกลำดับที่ 77 ไซเตสมีเป้าหมายเพื่อการสร้างความมั่นใจว่าการค้าระหว่างประเทศซึ่งพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของชนิดพันธุ์นั้น ๆ ในธรรมชาติ โดยเน้นทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือมีการคุกคาม ทำให้ปริมาณร่อยหรอจนอาจเป็นเหตุให้สูญพันธุ์อันเป็นผลกระทบจากการค้าระหว่างประเทศ การอนุรักษ์กระทำ โดยการสร้างเครือข่ายทั่วโลกในการควบคุมการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์ป่าและพืชป่าเหล่านั้นทั้งสัตว์ป่าและพืชป่าที่มีชีวิต (มานพ เล่าห์ประเสริฐ, 2559)

จากข้อมูลชนิดสัตว์ที่เสี่ยงสูญพันธุ์ ข้าพเจ้าได้ทำการเลือกชนิดสัตว์มาทั้งหมด 3 ชนิดในการนำมาเป็นตัวละครหลักของหนังสือแต่ละเล่มในชุดนี้ ได้แก่ สมเสร็จจมลายู, นกชนหิน และเต่ามะเฟือง เป็นตัวแทนสัตว์ที่อาศัยอยู่บนฟ้า ดิน และน้ำ ซึ่งจะนำมาแจกแจงข้อมูลในแต่ละข้อต่อไป

2.2 สมเสร็จจมนลายู

ภาพที่ 2.1 สมเสร็จจมนลายู

ที่มา <https://www.pinterest.com/pin/458452437064774864/>

สมเสร็จจมนลายู/ผสมเสร็จจมนลายู (Malayan tapir) เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอันดับสัตว์กีบคี่ เป็นสมเสร็จชนิดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดจากทั้งหมด 4 ชนิด ได้แก่ สมเสร็จอเมริกากลาง, สมเสร็จจมนลายู, สมเสร็จภูเขา และสมเสร็จอเมริกาใต้ และสมเสร็จจมนลายูยังเป็นสมเสร็จชนิดเดียวที่อยู่ในแถบทวีปเอเชีย และเป็นชนิดเดียวที่มีลักษณะสองสีผสมในตัวเดียว คือขาวกับดำ

ลักษณะทั่วไปของสมเสร็จเหมือนมีสัตว์หลายชนิดผสมอยู่ในตัว ได้แก่ มีจมูกยื่นยาวออกมาคล้ายวงของช้าง ลำตัวคล้ายหมู หางสั้นเหมือนหมี และมีกีบเท้าเหมือนแรด มีตาที่มองไม่ค่อยชัดแต่มีหูและจมูกที่มีสัมผัสดีเยี่ยม ลักษณะโดดเด่นที่สุดคือบริเวณขาและช่วงไหล่มีสีดำ กลางลำตัวและปลายหูมีสีขาว คล้ายหมีแพนด้าที่มีสองสีนี้เช่นกัน สมเสร็จจมนลายูมีการกระจายพันธุ์อยู่เฉพาะแถบเอเชีย ในแถบภาคใต้และตะวันตกของประเทศไทย, ประเทศพม่า, ประเทศมาเลเซีย และเกาะสุมาตรา มักอาศัยอยู่บริเวณป่าชื้นที่มีแหล่งน้ำอยู่ใกล้ ๆ เนื่องจากมีพฤติกรรมชอบแช่น้ำและมักจะหลบศัตรูลงในน้ำ สมเสร็จพรางตัวได้เก่งมาก ทำให้การศึกษาชีวิตมันยากมากเช่นกัน อาหารโปรดของสมเสร็จคือยอดไม้อ่อน, ยอดหวาย, หน่อไม้ และกินดินโป่งเพื่อเสริมแร่ธาตุ โดยมักจะใช้จมูกที่ยาวเหมือนงวงนั้นช่วยในการดมกลิ่นซ่อนไขหาอาหาร ในความเชื่อของญี่ปุ่น เชื่อว่าสมเสร็จเป็นปีศาจกินฝืน หรือฝืนร้ายของผู้คน มีชื่อเรียกว่า “บะกุ” (狨)

ด้วยสถานภาพถิ่นที่อยู่ในปัจจุบันของสมเสร็จลดน้อยลงไปมาก รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย การวางกับดักสัตว์ไว้แล้วสมเสร็จไปติดกับ การล่าเพื่อนำมาเป็นสัตว์โชว์ในสวนสัตว์ รวมถึงอัตราการสืบพันธุ์ต่ำโดยออกเพียงครั้งละ 1 ตัว ทำให้สมเสร็จเป็นสัตว์ที่มีจำนวนลดลงอย่างมาก จนถูกจัดเป็นสัตว์ป่าที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ (Vulnerable) ใน IUCN Red List of Threatened Species (2014) และถูกจัดเป็นสัตว์ป่าสงวนของประเทศไทย

2.3 นกชนหิน

ภาพที่ 2.2 นกชนหิน

<https://mgronline.com/daily/detail/9620000095504>

นกชนหิน (Helmeted hornbill) เป็นนกที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีสายพันธุ์กรรมยาวนานถึง 45 ล้านปี อยู่ในวงศ์ตระกูลนกเงือก อาศัยอยู่ในป่าดงดิบ และกระจายพันธุ์ตั้งแต่ทางตอนใต้ของไทย บางส่วนของพม่า ไปจนถึงมาเลเซียและอินโดนีเซีย มีขนาดใหญ่ ลักษณะเด่นคือสันบนปากมีขนาดใหญ่และหนาตัน (นกเงือกชนิดอื่น ๆ ภายในโหนดจะกลวง มีเพียงเนื้อเยื่อคล้ายฟองน้ำประกอบอยู่เอง นกชนหินเป็นชนิดเดียวที่โหนดตัน) มีจงอยปากยาว และขนหางยาวที่ยาวกว่า 50 เซนติเมตรคู่นึง ขนาดลำตัวจากจงอยปากถึงขนหางยาวประมาณ 127 เซนติเมตร ลำตัวขนสีน้ำตาล ใต้ท้องสีขาว หางและปีกสีขาวมีแถบดำอยู่ข้าง ๆ บริเวณคอไม่มีขนโดยนกตัวผู้จะมีผิวสีแดงคล้ำ ส่วนตัวเมียจะเป็นสีฟ้าและค่อนข้างโปร่งเมื่อโตเต็มที่ ในนกตัวเมียจะมีขนาดจงอยปากเล็กกว่า รวมถึงความยาวลำตัวที่เล็กกว่าด้วย

ด้วยลักษณะที่แปลกแตกต่างไม่เหมือนนกชนิดไหน ทำให้นกชนหินเป็นสัตว์ที่มักถูกล่าเพื่อนำส่วนโหนดมาทำเครื่องประดับหรือเครื่องรางของขลังเพื่อนำมาบูชาในความเชื่อผิด ๆ โดยส่วนโหนดได้ถูกเรียกว่า “งาช้างสีเลือด” การล่าพ่อนก 1 ตัวทำให้ครอบครัวนกเสียไปทั้งครอบครัว เพราะแม่ที่กกไข่ลูก ๆ อยู่ นั้นจะไม่สามารถออกมาหาอาหารเองได้ นอกจากการล่าที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของตัวนกแล้ว ยังมีเรื่องสภาพแวดล้อม ภาวะขาดโพรงที่อยู่อาศัย ศัตรูทางธรรมชาติ และภูมิอากาศ ที่ทำให้ทั้งการขยายพันธุ์และการดำรงชีวิตมีปัญหา นกชนหินไม่ใช่สิ่งที่จะตอบสนองความพอใจทางด้านวัตถุให้แก่มนุษย์ แต่เป็นการช่วยกระจายเมล็ดพันธุ์พืชไปยังที่ต่าง ๆ ต่างหาก ปัจจุบันก็ได้มีกลุ่มคนที่พยายามจะสร้างโพรงขึ้นมาเพื่อเพิ่มจำนวนที่อยู่อาศัย อีกทั้งนกชนหินได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 1 และอนุสัญญาไซเตสจัดเอาไว้ในบัญชีที่ 1 ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย รวมถึง IUCN Red List ได้จัดให้นกชนหินอยู่ในเกณฑ์ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (critically endangered – CR) อีกด้วย

2.4 เต่ามะเฟือง

ภาพที่ 2.3 เต่ามะเฟือง

ที่มา : <https://www.posttoday.com/social/general/574201>

เต่ามะเฟือง หรือ เต่าเหลี่ยม (Leatherback turtle) สัตว์โบราณที่ดำรงสายพันธุ์มาได้ถึงปัจจุบัน เป็นเต่าทะเลที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาเต่าทะเลทั้งหมดและใหญ่ที่สุดในโลก มีความยาวถึง 2.1 เมตรได้ เต่ามะเฟืองสามารถดำน้ำได้ลึกถึง 1,000 เมตร และมักจะชอบหาอาหารบริเวณใต้พื้นทะเล อาหารที่กินก็จะมีประเภทพืชและสัตว์ที่ลอยมาตามน้ำ ของโปรดที่สุดของเต่ามะเฟืองคือแมงกะพรุน พวกมันจึงมักอาศัยอยู่แถวทะเลเปิดกัน ในประเทศไทยบริเวณที่พบเต่ามะเฟืองมักอยู่แถวภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตและพังงา เต่ามะเฟืองจะชอบมาวางไข่แถวชายหาดโดยลักษณะของหาดต้องมีคลื่นแรง ระดับน้ำลึก และแนวชันชันหาด วางไข่ในหลุมที่ลึกลงไป 60-80 เซนติเมตร การวางไข่ของเต่ามะเฟืองตัวเมียจะวางได้ครั้งละ 66-104 ฟอง ต่อรัง โดยวาง 4-6 ครั้งต่อฤดู

ปัญหาจำนวนของเต่ามะเฟืองที่กำลังลดลงเรื่อย ๆ เป็นปัญหาใหญ่ของการอนุรักษ์สายพันธุ์สัตว์ในประเทศไทย โดยประกอบไปด้วยหลายสาเหตุที่ส่งผล ไม่ว่าจะเป็นการทำลายแหล่งขยายพันธุ์ เพราะเต่ามะเฟืองเป็นสัตว์ที่มีความประจบและใส่ใจเรื่องการวางไข่มาก ลักษณะของเม็ดทราย ความชื้น มลพิษ หากน้ำมีค่า pH มากเกินไปหรือสิ่งรบกวน สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ พวกมันก็จะเกิดความระแวงและเต่าก็จะไม่ขึ้นมาวางไข่ รวมถึงการที่คนเก็บไข่เต่าเกินขอบเขต แล้วยังไปเก็บไข่เต่ามะเฟืองที่ตอนนี้เป็นสัตว์สงวนแล้วยิ่งถือว่าผิดกฎหมายด้วย รวมถึงปัญหาการท่องเที่ยวที่ขยายหาดถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป และปัญหาจากทะเล ทั้งขยะทะเล มลพิษต่าง ๆ อวนจากชาวประมง เมื่อการรบกวนการวางไข่มีมากเกินไป การขยายพันธุ์จึงติดขัด จากปกติจะมาวางไข่ทุก ๆ ปี แต่เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนก็นาน ๆ ทีถึงจะมา ทำให้จำนวนเต่ามะเฟืองลดลงเรื่อย ๆ จนน่ากังวล เต่ามะเฟืองถูกจัดให้เป็นสัตว์มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (vulnerable – VU) โดย IUCN Red List และถูกจัดอยู่ในอนุสัญญา CITES จนในที่สุดหลังจากเป็นว่าที่สัตว์สงวนมาหลายปี ในที่สุดเต่ามะเฟืองก็ได้เข้าสู่รายชื่อสัตว์สงวน ปี 2559 หลังจากไม่มีการเพิ่มรายชื่อเข้ามาใหม่ถึง 27 ปี

บทที่ 3

การออกแบบหนังสือเด็ก

3.1 ความหมายของหนังสือเด็ก

หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่ผลิตขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน ส่วนประกอบต่างๆของหนังสือ ต้องเหมาะสมกับความรู้และวัยของเด็ก กล่าวคือหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กได้อ่านและเรียนรู้จากเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้หรือความเพลิดเพลิน เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านและเกิดนิสัยรักการอ่าน (ศุภชัย, 2551: ออนไลน์)

3.2 ความหมายของหนังสือภาพ

หนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นสำคัญ กล่าวคือ มีภาพในสัดส่วน 70-80 เปอร์เซ็นต์ในแต่ละหน้าขณะที่มีตัวหนังสือเพียง 20-30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ยิ่งหนังสือสำหรับเด็กเล็กมากเท่าไร ตัวหนังสือก็มีความจำเป็นน้อยเท่านั้น หนังสือภาพที่ดีต้องสื่อสารกับเด็กได้ดี มีภาพที่เล่าเรื่องได้ บางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องมีตัวหนังสือหรือไม่ต้องอ่านตัวอักษร เด็กก็สามารถอ่านเรื่องและเข้าใจเรื่องจากภาพได้ นอกเหนือจากนี้ยังมีความละเอียดลออ ภาพต้องให้ข้อมูลแก่เด็ก ภาพต้องสื่ออารมณ์ของตัวละครของเรื่องได้ เช่น เนื้อหาของเรื่องบอกถึงความตื่นเต้น ลึกลับ และการผจญภัย อารมณ์ของภาพก็ต้องเป็นไปในอารมณ์เดียวกันนั้นด้วย (ปิยพร เศรษฐศิริไพฑูริย์, มปป.:ออนไลน์)

3.3 หนังสือเด็กเชิงโต้ตอบ (Interactive Children's book)

เป็นหนังสือเด็กชนิดหนึ่งที่เน้นการมีส่วนร่วมและโต้ตอบโดยผู้อ่าน การมีส่วนร่วมสามารถสัมผัสพื้นผิวหรือหน้ากระดาษพิเศษเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ เช่น การหมุนกระดาษบางจุด การเปิด ป๊อปอัพเพจ (Pop-up page) หรืออะไรต่าง ๆ ที่สามารถเล่นและสัมผัสกับมันได้

3.4 ส่วนประกอบของหนังสือ

หนังสือที่ต้องการออกแบบมีส่วนประกอบดังนี้

3.4.1 หน้าปก

โดยการจัดวางหน้าปกประกอบไปด้วย

- ตัวละครหลักจากเรื่องที่จะเล่า
- ภาพประกอบสีเต็มหน้า
- ชื่อเรื่อง
- ประเภทหนังสือ

3.4.2 ปกกรอง คือ หน้าที่ถูกตัดมาจากหน้าปก แต่ไม่ใช่เนื้อหา

3.4.3 เนื้อเรื่อง

- ภาพประกอบเต็มหน้า
- ข้อความบรรยายเนื้อเรื่อง

3.5 การออกแบบตัวละคร

การออกแบบตัวละคร (Character design) ที่เป็นสัตว์สำหรับหนังสือชุดนี้คำนึงถึงว่าผู้อ่านเป็นเด็ก จึงเน้นไปที่ความสดใสและชัดเจน ง่ายต่อการจดจำ โดยมีการออกแบบท่าทางสัดส่วนต่าง ๆ ให้เป็นแบบการ์ตูน

3.6 หลักการออกแบบหนังสือเด็ก

3.6.1. เนื้อหาของหนังสือต้องมีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและความสนใจของเด็ก เนื้อหาจะต้องมีความสนุกสนาน มีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ ไม่ใช้การบรรยายมากเกินไป ไม่ทำให้น่าเบื่อ เด็กเล็ก ๆ ควรมีเนื้อหาเพียงเล็กน้อยใน 1 หน้า ถ้าเป็นเด็กที่โตขึ้น เนื้อหาจะเพิ่มขึ้นตามวัยของเด็กได้แต่ต้องดูความเหมาะสมเป็นเกณฑ์ในการจัดทำเนื้อหา

3.6.2. เนื้อหาต้องมีแก่นของเรื่องหรือวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เนื้อหาของหนังสือระดับเด็กเล็กควรมีความคิดรวบยอดเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายไม่สับสน ส่วนเนื้อหาของเด็กที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น จะมีความคิดรวบยอดมากกว่าหนึ่งก็ได้ แต่ต้องสอดคล้องกันอย่างมีระบบและมีความเหมาะสมกลมกลืนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

3.6.3. เนื้อหาจะต้องมีรูปแบบที่ชัดเจน เช่น จะเขียนเนื้อหาเป็นบทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ก็ควรจะกำหนดให้แน่นอนก่อนจะลงมือเขียน นอกจากจะกำหนดการเขียนเป็นบทร้อยแก้วหรือร้อยกรองแล้ว ยังจะต้องกำหนดให้ชัดเจนอีกว่าจะเขียนเนื้อหาในรูปแบบใด เช่น นิทาน นิทานพื้นบ้าน เรื่องสั้น บทละคร บทกวีเรื่อง สารคดี เป็นต้น

3.6.4. สำนวนภาษา ลักษณะการเขียนประโยคในหนังสือเด็ก สำนวนภาษาและประโยคที่จะนำมาเขียนในหนังสือเด็กจะต้องเป็นภาษาง่าย ๆ อ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายได้โดย ไม่ต้องนำมาแปลอีกครั้งและการเขียนทุกคำจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เด็ก ๆ จะได้นำไปใช้อย่างถูกต้องทั้งในด้านการเขียนและการนำไปใช้ต่อไป

3.6.5. ภาพประกอบที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก การใช้ภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กมีหลายวิธี เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพตัดปะ เป็นต้น ในการนำภาพมาประกอบหนังสือสำหรับเด็กเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้จัดทำจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เพื่อจะทำภาพได้อย่างเหมาะสมตามความสนใจและพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย เช่น เด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 2 - 6 ขวบ) ควรเป็นหนังสือที่มีภาพมาก ๆ มีตัวหนังสือประกอบได้เล็กน้อย แต่สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 12-14 ขวบ) ไม่จำเป็นต้องมีภาพประกอบทุกหน้า

3.6.6. ขนาดตัวอักษรและขนาดของรูปเล่ม ในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ขนาดตัวอักษรที่ใช้ในเนื้อเรื่อง ควรจะให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เด็กวัยก่อนเรียน ใช้ตัวอักษรโต ขนาดประมาณ

20-30 พอยท์ (ประมาณ 1/2 ซม.) และตัวอักษรที่ใช้ไม่ควรเป็นตัวอักษรลวดลาย ควรเป็นตัวอักษรที่มีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่าย การเขียนอักษรแต่ละตัวถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เด็กวัยที่สูงขึ้นตัวอักษรจะมีขนาดลดลงได้ตามความเหมาะสม สำหรับขนาดของรูปเล่ม หนังสือสำหรับเด็กควรมีขนาดไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป จำนวนหน้าก็เช่นเดียวกัน ต้องมีจำนวนเหมาะสมกับวัยของเด็ก

จำนวนหน้าของหนังสือสำหรับเด็กที่นิยมจัดทำกัน มีดังนี้

จำนวน 8-16 หน้า สำหรับเด็กวัย 2-5 ขวบ

จำนวน 16 -32 หน้า สำหรับเด็กวัย 6-11 ขวบ

ขนาดรูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็ก

ขนาด 8 หน้ายก (18.5 × 26 ซม.)

ขนาด 16 หน้ายกเล็ก (13 × 18.5 ซม.)

ขนาด 16 หน้ายกใหญ่ (14.8 × 21 ซม.)

(อรอนงค์ โชคสกุลและศรีอัมพร ประทุมพันธ์, 2544, หน้า10-12)

3.7 ขั้นตอนการทำหนังสือเด็ก

3.7.1 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือเด็ก โดยศึกษาจากตำรา เอกสารต่าง ๆ การอบรม สัมมนา ศึกษาจากหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลจากการประกวด เป็นต้น

3.7.2 เขียนโครงเรื่อง (Plot) จะทำให้ทราบว่าเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร พร้อมกับบอกแกนของเรื่อง เพื่อจะได้ทราบว่าหนังสือเด็กเรื่องนั้นมีแกนของเรื่องอย่างไร แล้วจึงคิดผูกเป็นเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน

3.7.3 เนื้อเรื่องย่อ คือ การเขียนเนื้อเรื่องย่อ ๆ ของเรื่องที่จะแต่งขึ้นมา ทำให้ผู้อ่านทราบได้ว่าเนื้อเรื่องนี้ มีเนื้อเรื่องย่อเกี่ยวกับอะไร ซึ่งจะละเอียดกว่าโครงเรื่อง

3.7.4 เขียนบทสคริปต์ (Script) คือ การนำเรื่องราวที่ได้จากโครงเรื่องมาเขียนบอก ขั้นตอนของเนื้อเรื่องและรูปภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่ม ของหนังสือตั้งแต่หน้าปก จนถึงหน้าสุดท้าย

3.7.5 การทำดัมมี่ (Dummy) คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมา โดยทำรายละเอียดจากบทสคริปต์มาเขียนและวาดรูปหรือทำสัญลักษณ์แทนรูป เป็นการทดลองก่อนที่จะพิมพ์เป็นเล่ม เพื่อดูความเหมาะสม

3.7.6 การทำรูปเล่ม (Format) คือ การทำหนังสือจริง ๆ ได้แก่ การวาดภาพ คำบรรยายรวมทั้งการวางหน้า การจัดภาพ (layout) ของหนังสือให้เหมาะสมโดยดูจากดัมมี่ สำหรับขนาดของรูปเล่มมีหลายขนาดที่นิยมคือ ขนาดเล็ก 13 ซม.×18.5 ซม. หรือ 16 หน้ายก ขนาดกว้าง 14.6 ซม.× 21 ซม. หรือ 16 หน้ายกใหญ่ ลักษณะของรูปเล่มมี 2 ลักษณะ คือ แบบแนวตั้งและแบบแนวนอน

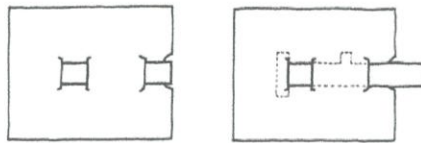
3.7.7 การตั้งชื่อเรื่อง ต้องน่าสนใจ น่าติดตามอ่าน โดยอาศัยการพิจารณาจาก เนื้อเรื่อง ในการสร้างหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ผู้สร้างต้องการวางแผนที่ดีเพราะจะช่วยให้หนังสือ ที่จัดทำขึ้นมีคุณค่า น่าอ่านชวนติดตาม ตลอดจนถึงใจให้เด็กรักการอ่านยิ่งขึ้น (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2527, หน้า 12-21)

3.8 เทคนิคกระดาษสำหรับหนังสือเชิงโต้ตอบ (Interactive Book)

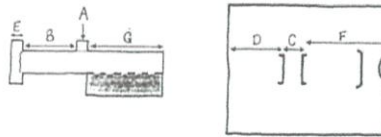
การสร้างเทคนิคบนหน้ากระดาษนั้นมีเทคนิคหลากหลาย ตามประเภทต่าง ๆ โดยเรียนรู้จากวิธีทำจากหนังสือ Pop-up A Manual of Paper Mechanisms ดังนี้

3.8.1 เทคนิคกระดาษการทำหน้าเลื่อนในหนังสือ

86. THROUGH THE PAGE SLITS

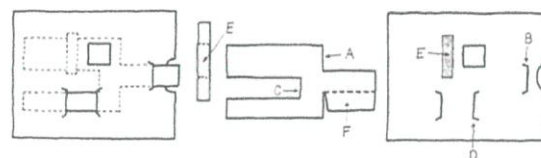
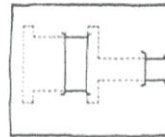

A simple way to guide the pull-strip is to weave it through three parallel slits in the page.

To construct this slide: fold tab A over, thread the pull-strip through the slits, then unfold the tab again. The lengths are important: B should be at least double length C; D should not be less than B + E. F equals G + A.

The woven slide doesn't have to be a simple narrow strip, the image section can be made much wider.

The pull-strip can be divided into arms using both the woven slide and the sleeve guided slide. The movement is controlled by edge A coming up against slit B, and edge C coming up against slit D. In this example sleeve E holds the upper arm to the back of the page. Fold strengthening-piece F underneath, see Mechanism 85.

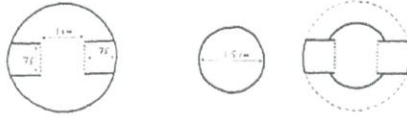
ภาพที่ 3.1 เทคนิคกระดาษเลื่อน

ที่มา : หนังสือ Pop-up A Manual of Paper Mechanisms หน้า 72 โดย Duncan Birmingham

3.8.2 เทคนิคกระดาษหมุน

103. THE HUB

This mechanism holds pieces of card together while allowing them to rotate. It is very useful when combined with pull-strips.

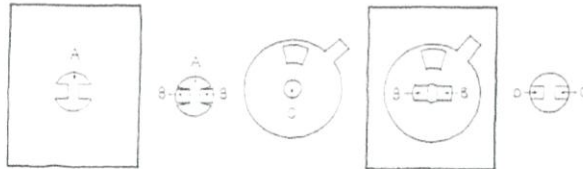

A disc is scored and cut to form two arms which can fold upwards. The arms fold up and pass through a hole in a piece of card. The arms are folded out flat again on top of the piece of card. Another small disc can be stuck onto the arms to hold it all in place. Follow the dimensions in the diagram. If the hole is too big the mechanism will tend to drift, and if the hole is too small it grips the hub and can't turn.

104. ROTATING WINDOW

A large disc with a window in it rotates on the page. The images are on the base behind the disc. As the disc turns, different images come into view. Alternatively, the window can be cut in the base. The images are on the disc which rotates behind the base.

On the hub, spread glue on the underside of part A, then stick it to the base. Fold up the tabs B, push them through hole C, then fold them out flat again. Put small dabs of glue on top of B and B, then stick the small disc D on top. This strengthens the whole construction.

84

ภาพที่ 3.2 เทคนิคกระดาษหมุน

ที่มา : หนังสือ Pop-up A Manual of Paper Mechanisms หน้า 84 โดย Duncan Birmingham

บทที่ 4

การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น

4.1 หนังสือเด็กชุดสัตว์ที่เสียงสูงของพันธุ์ในไทย

หนังสือเด็กชุดสัตว์ที่เสียงสูงพันธุ์ในไทยเป็นหนังสือที่บอกเล่าเรื่องราวของสัตว์ที่เสียงสูงพันธุ์ในไทยแต่ละชนิดผ่านสื่อที่เด็กสามารถมีส่วนร่วมและโต้ตอบไปกับเรื่องราวในหนังสือได้ (Interactive book) โดยเล่าเรื่องผ่านตัวละครสัตว์ในเนื้อหา 1 ชนิดสัตว์ ต่อ 1 เล่ม

ขนาดหนังสือ 17x17 เซนติเมตร จำนวน 3 เล่ม เล่มละ 8-9 หน้าคู่หรือประมาณ 16-18 หน้า บอกเล่าเรื่องราวความรู้ทั่วไปของสัตว์ที่เสียงสูงพันธุ์ทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ สมเสร็จ นกชนหิน และ เต่ามะเฟือง ผ่านตัวละครที่ออกแบบในรูปแบบการ์ตูนเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย ใช้เทคนิคกระดาษในการเพิ่มลูกเล่นในการดำเนินเรื่องไปด้วย

4.2 กลุ่มเป้าหมาย

เด็กวัยประถมต้น ช่วงอายุประมาณ 6-10 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่พอที่จะสามารถอ่านภาษาออกได้ตนเองและยังเพลิดเพลินไปกับหนังสือเด็กได้อยู่ โดยเฉพาะกับเด็กที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องสัตว์และการอนุรักษ์สนใจเกี่ยวกับด้านธรรมชาติและความรู้เกี่ยวกับสัตว์

จากการสอบถามที่ทำการสอบถามเด็กในวัย 5-10 ปี จำนวน 11 คน เกี่ยวกับชนิดสัตว์ที่เลือกพบว่าในจำนวนทั้งหมด เด็ก ๆ รู้จักสมเสร็จมากที่สุดว่ามีลักษณะอย่างไร และรู้จักนกชนหินน้อยที่สุด รู้จักทั้งหมด 2 คน และไม่รู้จักเลย 2 คน

อายุ (เพศ)	สมเสร็จ	เต่ามะเฟือง	นกชนหิน	เพราะ
ช (5)				
ญ (6)				
ญ (7)	/			
ญ (7)				
ญ (8)	/	/		
ช (9)	/	/	/	ดูจากข่าว
ช (9)	/			
ญ (9)	/			
ช (9)	/	/		
ช (10)	/	/		พิพิธภัณฑ์
ญ (10)	/	/	/	อ่านหนังสือ

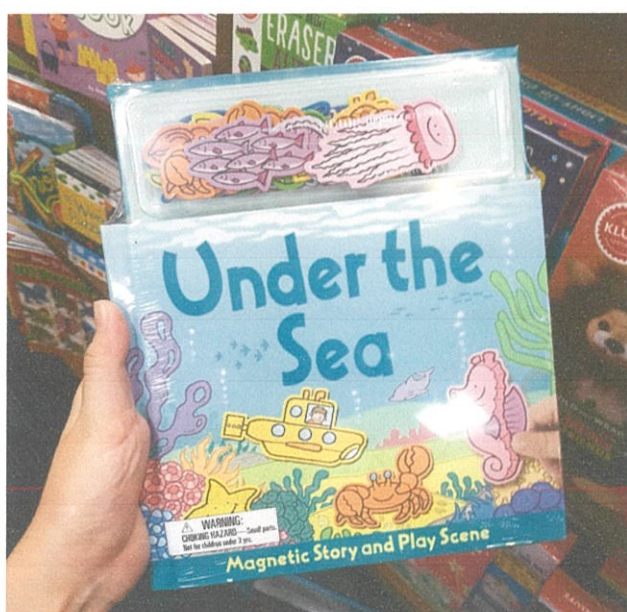
ภาพที่ 4.1 ตารางสำรวจ

4.3 การสำรวจตัวอย่างหนังสือเด็ก

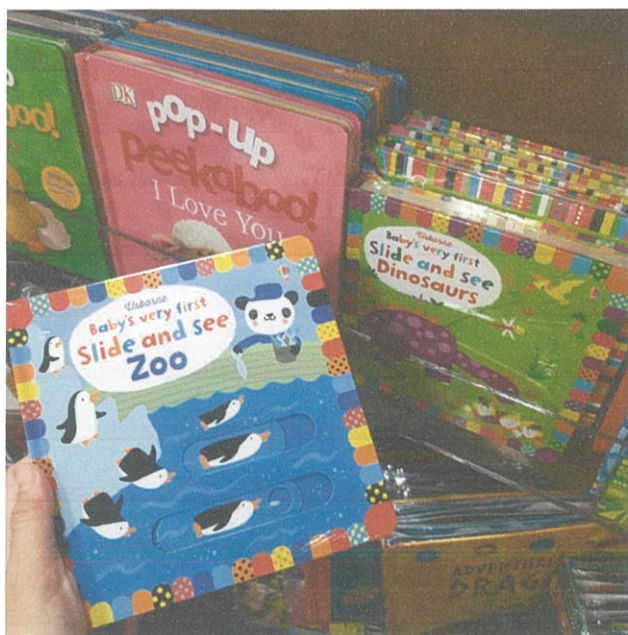
ได้ทำการสำรวจหนังสือเด็กที่วางขายอยู่ตามร้านหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่แบบที่ต้องการจะเป็นแบบของต่างประเทศที่เป็นหนังสือเด็กเชิงโต้ตอบ (Interactive Book)

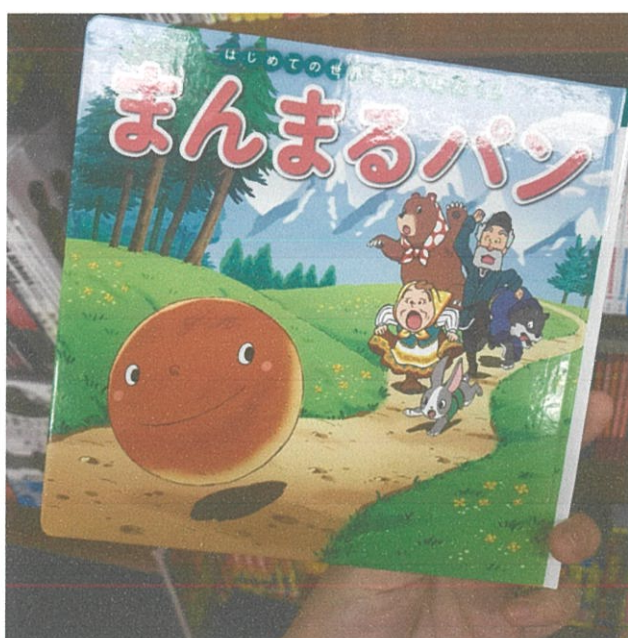
ภาพที่ 4.2 ตัวอย่างหนังสือ 1

ภาพที่ 4.3 ตัวอย่างหนังสือ 2

ภาพที่ 4.4 ตัวอย่างหนังสือ 3

ภาพที่ 4.5 ตัวอย่างหนังสือ 4

ภาพที่ 4.6 ตัวอย่างหนังสือ 5

4.4 แนวทางการทำภาพประกอบ

ในการหาแนวทางของภาพประกอบ (Style) ข้าพเจ้าได้คัดเลือกหลายเส้นมาในแบบต่าง ๆ รวมถึงวิธีการลงสี ดังนี้

4.4.1 แบบทึบเส้น

ภาพที่ 4.7 แบบทึบเส้น 1

ที่มา : <https://www.instagram.com/p/BIOjdOwAlM7/>

ภาพที่ 4.8 แบบทับเส้น 2

ที่มา : https://www.behance.net/gallery/78355387/Animal-Character-Designs?tracking_source=for_you_activity

4.4.2 แบบตัดเส้นดินสอ

ภาพที่ 4.9 แบบตัดเส้นดินสอ 1

ที่มา : <https://auroredamant.tumblr.com/page/3>

ภาพที่ 4.10 แบบตัดเส้นดินสอ 2

ที่มา : <https://auroredamant.tumblr.com/post/116902691421/cast-for-the-sequel-of-oh-crotte-encore-des>

4.4.2 แบบตัดเส้นปากกา

ภาพที่ 4.11 แบบตัดเส้นปากกา 1

ที่มา : <https://www.behance.net/gallery/62169577/soft-starfy>

ภาพที่ 4.12 แบบตัดเส้นปากกา 2

ที่มา : <https://www.instagram.com/p/BmmeWFNHpri>

หลังการทดลองในหลาย ๆ รูปแบบก็ได้ข้อสรุปมาว่าจะทำในรูปแบบ 4.4.1 แบบทึบเส้น เนื่องจากรูปแบบทึบเส้นทำให้รูปทั้งหมดดูอ่อนโยน และแสดงเนื้อสีได้อย่างชัดเจน เหมาะกับการเป็นหนังสือเด็ก

บทที่ 5

การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

5.1 การออกแบบตัวละคร

หลังจากเลือกรูปแบบสไตล์งานที่จะใช้จากข้อมูลที่ทำการศึกษาแล้ว ก็ได้เริ่มออกแบบตัวละครจากสัตว์ที่เลือก โดยอิงจากลักษณะภายนอกของสัตว์ที่เลือก ผสมกับการออกแบบท่าทางให้คล้ายมนุษย์เพื่อความเข้าถึงง่ายอย่างการใช้ท่าทางแบบยืน หรือสีหน้าต่าง ๆ

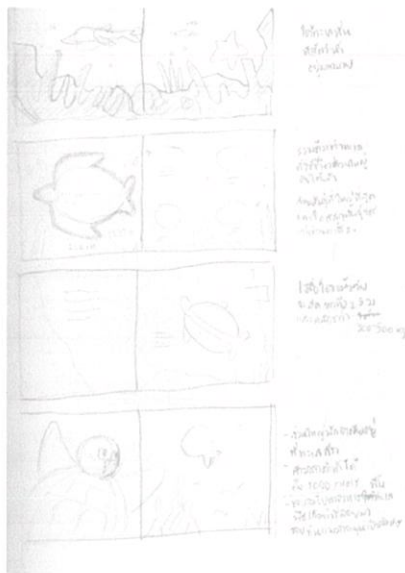
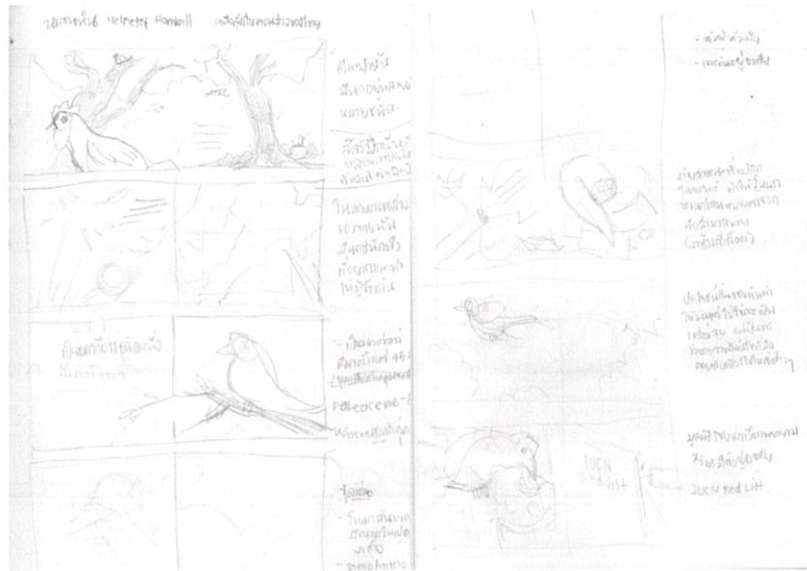

ภาพที่ 5.1 แบบร่างตัวละคร (1)

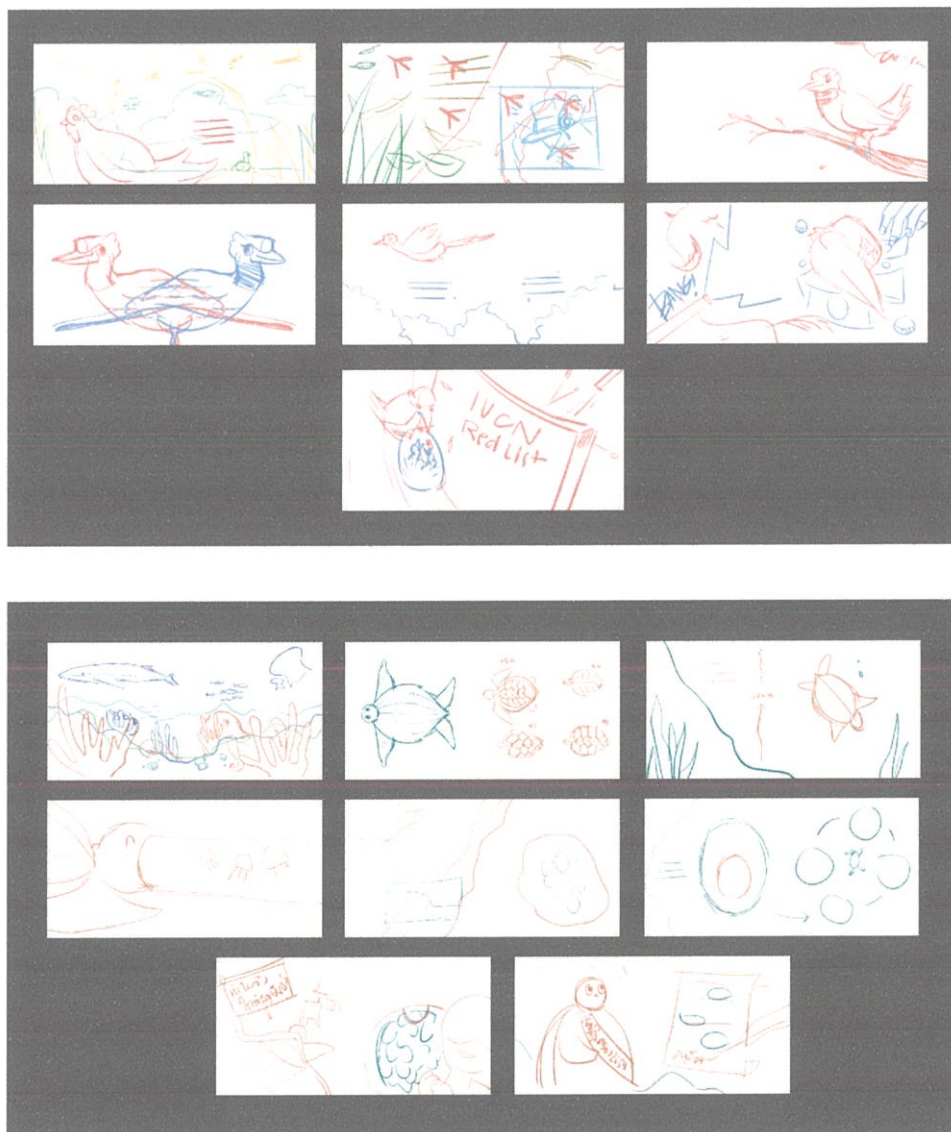
แรกเริ่มได้กำหนดรูปร่างคร่าว ๆ พร้อมท่าทางออกมาก่อน ให้ทดลองจับสไต์งานได้จึ้งค่อย ๆ พัฒนาแบบสู่ขั้นต่อไป

ภาพที่ 5.2 แบบร่างตัวละคร (2)

ภาพที่ 5.5 แบบร่างภาพและเนื้อหา (2)

ภาพที่ 5.6 แบบร่างภาพงานจริง

5.3 การออกแบบหน้าปก

มีแนวคิดในการออกแบบหน้าปกแบบเน้นตัวละครเป็นหลัก เพื่อสร้างภาพจดจำและดึงดูดเด็ก ๆ และสร้างความเข้าใจได้ง่ายว่าหนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับอะไร รวมถึงโลโก้ชื่อหนังสือที่จัดให้เป็นชุด

5.3.1 ชื่อหนังสือ

เนื่องจากมีความต้องการให้หนังสือมีการจัดเป็นชุดเดียวกัน จึงเลือกใช้ชื่อเรื่องที่เหมาะสม โดยเปลี่ยนชื่อตัวละครหลักไปตามแต่ละเล่ม ได้แก่

- 1.) สมเสร็จกำลังจะหายไป
- 2.) นกชนหินกำลังจะหายไป
- 3.) เต่ามะเฟืองกำลังจะหายไป

โดยเริ่มจากการเลือกฟอนต์และรูปแบบการจัดวาง ดังนี้

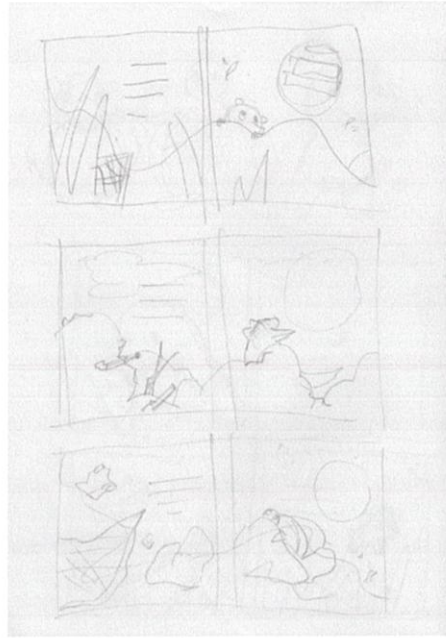

ภาพที่ 5.7 แบบโลโก้ชื่อหนังสือ

หลังทำการพิจารณาแล้ว ได้เลือกแบบที่ใช้ฟอนต์ทั้งหมดสำหรับงานจริง เนื่องจากอ่านง่าย และสะดวกกว่า

5.3.2 การออกแบบปกหน้า ปกหลัง และสันหนังสือ

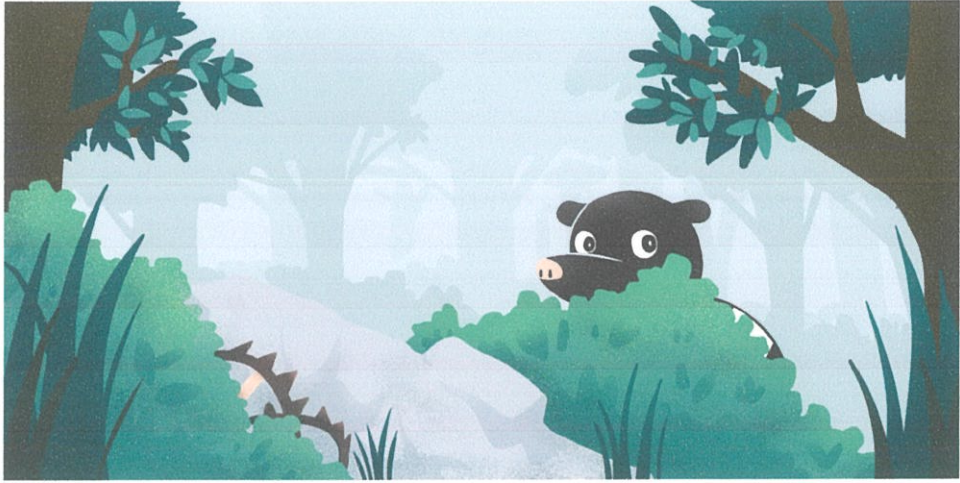
ทำการร่างภาพรวมของปกทั้ง 3 เล่มโดยออกแบบให้ออกมาในรูปแบบเดียวกัน แต่เปลี่ยนบรรยากาศไปตามประเภทของสัตว์ตัวนั้น ๆ โดยปกหน้าเป็นภาพตัวละครหลัก ปกหลังเป็นภาพสาเหตุของการที่สัตว์ชนิดนี้เสี่ยงที่จะสูญพันธุ์

ภาพที่ 5.8 ภาพร่างแบบรวมปกทั้งหมด

ภาพที่ 5.9 ภาพร่างแบบสี

ภาพที่ 5.10 ภาพปกเต็ม

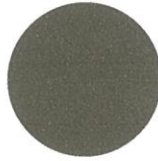

ภาพที่ 5.11 ภาพปกแบบจัดวาง layout

ได้ทำการปรับเปลี่ยนสีชุดสีในเล่ม และเลือกโทนสีเขียว น้ำตาล และเทาอมฟ้า เป็นหลัก และสีประจำตัวของแต่ละตัวละครจะแยกไปแต่ละเล่ม

#48a386

#392c23

#c9d4e6

5.4 ตัวอักษร (Font)

5.4.1 หัวข้อหลัก (Headline)

ชื่อฟอนต์ : Khienlen

ขนาด : ตามความเหมาะสมในแต่ละหน้า

Khienlen

ก ข ฃ ค ฅ ม ง จ ฉ ช
ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด
ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ
ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส
ห พ อ ฮ

ABCDEFGHIJKLMN
OPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmn
opqrstuvwxyz
0123456789

ภาพที่ 5.12 Headline font

5.4.2 ข้อความในเล่ม (Text)

ชื่อฟอนต์ : Itim

ขนาด : 16-20 points

Itim

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง จ ฉ ช
ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด
ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ
ฟ ภ ม ย ร ล ว ศ ษ ส
ห พ อ ฮ

ABCDEFGHIJKLMN
OPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmn
opqrstuvwxyz
0123456789

ภาพที่ 5.13 Text font

5.5 การทำดัมมี่ (Dummy)

ทำหนังสือจำลองที่ทดลองรูปแบบเทคนิคกระดาษต่าง ๆ และตุลาคับเนื้อหาในเล่ม

ภาพที่ 5.14 ดัมมี่

5.6 ภาพประกอบภายในเล่ม

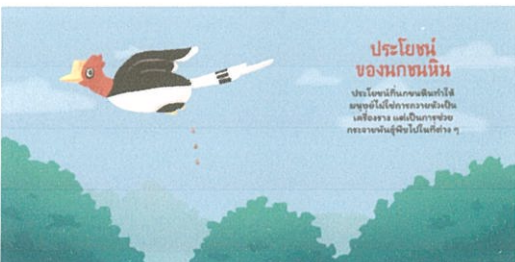
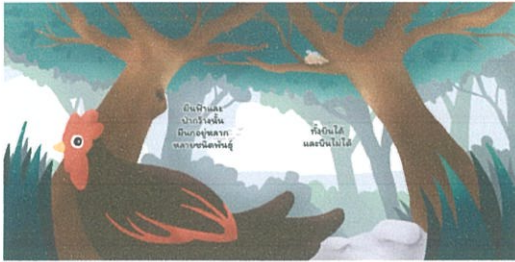
ภาพประกอบภายในเล่ม การจัดวาง text และเทคนิคกระดาษ

5.6.1 สมเสร็จ

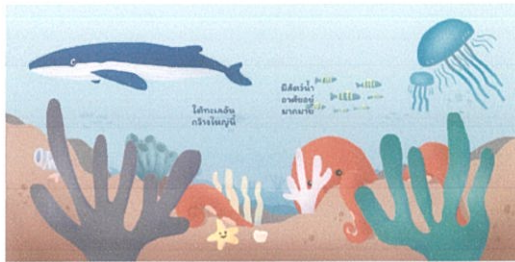
ภาพที่ 5.15 ภาพประกอบเล่มสมเสร็จ

5.6.2 นกชนหิน

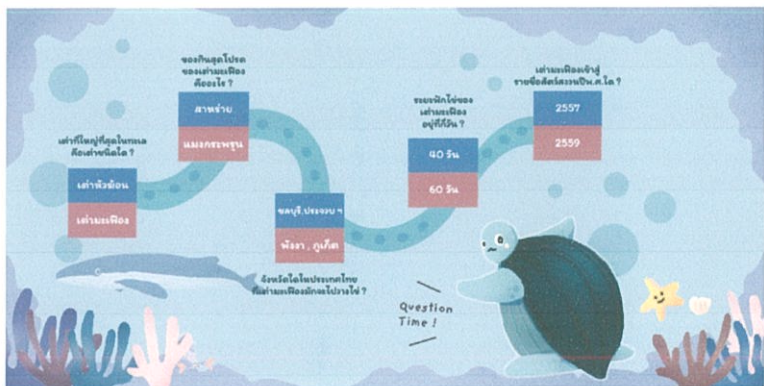
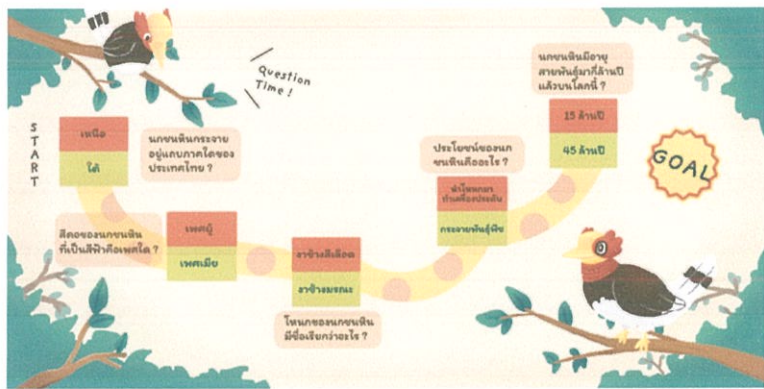
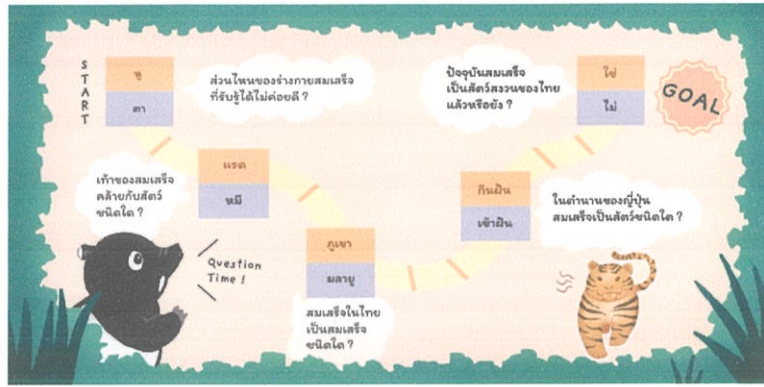
ภาพที่ 5.16 ภาพประกอบเล่นนกชนหิน

5.6.3 เต่ามะเฟือง

ภาพที่ 5.17 ภาพประกอบเล่มเต่ามะเฟือง

5.6.4 เกมทายเล่น

ภาพที่ 5.18 ภาพประกอบเกมทายเล่น

บทที่ 6
ผลงานสำเร็จ

ภาพที่ 6.1 ภาพรวมผลงาน

6.1 สมเสร็จกำลังจะหายไป

ภาพที่ 6.2 รูปเล่มสมเสร็จ

6.2 นกชนหินกำลังจะหายไป

ภาพที่ 6.3 รูปเล่มนกชนหิน

6.3 1 เต่ามะเฟืองกำลังจะหายไป

ภาพที่ 6.4 รูปเล่มเต่ามะเฟือง

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ เริ่มด้วยความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ โดยส่วนตัว ข้าพเจ้าสนใจงานในด้านธรรมชาติและชื่นชอบในสัตว์ต่าง ๆ จึงออกมาเป็นไอเดียในการทำศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ แม้ช่วงแรกจะมีไอเดียหลากหลายที่ชอบทำมากกว่า แต่สุดท้ายก็ได้ออกมาเป็นชิ้นนี้

ในการนำเสนอไอเดียครั้งแรกสุด ข้าพเจ้าคิดอะไร ๆ ไว้หลายอย่าง แต่สุดท้ายเมื่อคุยกับอาจารย์ หลายอย่างก็ต้องระงับไว้ด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง การดำเนินงานเริ่มปฏิบัติเรื่อยมา ขั้นตอนที่ยากและน่าปวดหัวที่สุดก็คือการเรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคกระดาษจริง ๆ แล้วแรกเริ่มเดิมทีข้าพเจ้าไม่คาดไว้ว่าจะทำศิลปนิพนธ์เล่มนี้เป็น Interactive book ด้วยซ้ำ แต่ด้วยข้อเสนอของเหล่าคณาจารย์เพื่อเพิ่มความสนใจให้กับหนังสือทั้ง 3 เล่มนี้ ข้าพเจ้าจึงน้อมรับความคิดเห็นเหล่านั้นไว้มาพัฒนาในตัวเองชิ้นนี้ ปัญหาเริ่มชัดเจนขึ้นในส่วนของการค้นคว้าเทคนิคกระดาษให้ได้ตามภาพในหัวนั้นไม่ง่ายเลย โดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติ โชคดีของข้าพเจ้าที่บังเอิญเจอหนังสือนิทานตอนเด็ก ที่เป็น Interactive book จึงนำมาดูเป็นตัวอย่างและเรียนรู้เทคนิคกระดาษจนออกมาสำเร็จตามภาพที่นึกไว้ ส่วนที่ยากที่สุดอย่างการหมุนนั้นจึงผ่านมาได้อย่างลุล่วง ปัญหาหนักอีกสิ่งของการทำหนังสือก็คือการพิมพ์ แรกเริ่มเดิมที ข้าพเจ้าวางแผนจะพิมพ์กับโรงพิมพ์เจ้าใหญ่ แต่ด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างของสถานการณ์ช่วงนั้น โรคโควิด-19 ที่กำลังเป็นที่เฝ้าระวังทำให้รัฐบาลประกาศเคอร์ฟิวและพบก.ฉุกเฉิน การเดินทางข้ามจังหวัดและการอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นไปได้ยาก ข้าพเจ้าที่อยู่บ้านต่างจังหวัดจึงเป็นการยากที่จะเข้ามาในกรุงเทพฯ ให้ทันเวลา สุดท้ายแล้วจึงต้องไปพึ่งพาร้านพิมพ์งานช่างสถาบันเจ้าประจำ และประกอบชิ้นงานขึ้นมาด้วยมือเอง ตัดปัญหาพิมพ์ผิดหลายครั้ง แต่ด้วยความที่อยู่ไม่ไกลมากการพิมพ์ใหม่จึงไม่ยากอะไร แม้จะเคยทำตามมีมาแล้วแต่การประกอบงานจริงนั้นก็ยากกว่าที่คิด หลาย ๆ อย่างมีข้อจำกัดของความหนาของกระดาษทำให้ออกมาไม่เหมือนกับสิ่งที่ทำในด้อมมีเท่าไร แต่สุดท้ายผลงานทั้ง 3 เล่มก็ออกมาลุล่วงด้วยดี

ผลงานชิ้นนี้ถือเป็นผลงานที่ค่อนข้างท้าทายความสามารถในตัวข้าพเจ้าอย่างมาก เพราะแท้จริงแล้วข้าพเจ้าไม่ได้ถนัดเทคนิคการพิมพ์แบบพับเส้น และงานที่ต้องใช้เทคนิคกระดาษซับซ้อนเลย ถือเป็นงานที่ได้เรียนรู้กับตัวเองเป็นอย่างมาก แม้ศิลปนิพนธ์ครั้งนี้จะเจออุปสรรคมากมายทั้งจากตนเอง ที่หวังว่าจะจัดการเวลาในการทำงานได้ดีกว่านี้ และสังคม ที่ต้องเผชิญกับการปรับตัวครั้งใหญ่ แต่งานชิ้นใหญ่นี้ก็ผ่านมาได้อย่างลุล่วงและจะเป็นประสบการณ์อันแสนล้ำค่าให้กับข้าพเจ้าเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมวัยทำงานอย่างเต็มตัว

บรรณานุกรม

- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร. (2560). สัตว์ป่าไทยต่อความ เสี่ยงสูญพันธุ์. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม พ.ศ.2563 ,สืบค้นจาก <https://www.seub.or.th/blogging/into-the-wild/สัตว์ป่า-เสี่ยงสูญพันธุ์>
- Duncan Birmingham (2006). *Pop-up A Manual of Paper Mechanisms*. United Kingdom: Tarquin Publications.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2562). เรารักเต่ามะเฟือง ตอนที่ ๑ : พัฒนาการของเต่ามะเฟือง. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม พ.ศ.2563, สืบค้นจาก <https://www.dmcr.go.th/detailAll/29743/nws/22>
- ศุภชัย. (2551). ความสำคัญและประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน พ.ศ.2563, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/230054>
- กำพล พกนนท์, ดลดา ชีวะธรรมานนท์, กิตติวัฒน์ พัฒนสาร, กุลธิดา สุธีวร และ ปฏิภาณ ผัสสะผล. (2551). หลักในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน พ.ศ.2563, สืบค้นจาก <https://worldfable.wordpress.com/เกี่ยวกับนิทานที่น่าสน/หลักในการจัดทำหนังสือ/>
- วิมุติ วสะหลาย. (มปป.). สมเสร็จ, ผสมเสร็จ. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563, สืบค้นจาก <http://www.verdantplanet.org/animalfiles/viewanimalfile.php?species=%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%87%E0%B8%88>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). พรานล่า “นกชนหิน” ปักหมุดประเทศไทย ตัด “งาสีเลือด” ส่งขาย “จีน-สิงคโปร์”. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563, สืบค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9620000095504>
- มานพ เล่าห์ประเสริฐ. (2559). CITES กับประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2563, สืบค้นจาก <https://www.nepolice.go.th/wp-content/uploads/2018/05/CITES-ฉบับเต็ม.pdf>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล

ยศวรรณ ศรีสุวรรณค์

วัน เดือน ปี เกิด

25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

ที่อยู่ปัจจุบัน

555 ม.4 ซ.ท้าวอู่ทอง 11 ต.ดอนตะโก อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000

การติดต่อ

E - mail : jn.yoswan@gmail.com

Tel. 0819884341

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2555 (ปีการศึกษา 2554)

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี

พ.ศ.2559 (ปีการศึกษา 2558)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ.2563 (ปีการศึกษา 2562)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง